

Julkinen kuulemistilaisuus yhteisöjen taloudellisten etujen rikosoikeudellista suojaamista ja Euroopan syyttäjäntoimen perustamista koskevasta vihreästä kirjasta, 16-17. syyskuuta 2002

Valtiovarainministeriön toimialaan kuuluvat Suomen valtiontalouteen ja Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien virheiden ja väärinkäytösten vastainen toiminta sekä omana kokonaisuutenaan tulliasiat, joissa tulliviranomaiset toimivat Suomessa myös esitutkintaviranomaisina. Valtiovarainministeriö on arvioinut komission vihreää kirjaa toimialaansa kuuluviin asioihin liittyvien oikeuspoliittisten tarpeiden kannalta.

Yhteisön taloudellisia etuja tulee suojata yhtä tehokkaasti kuin jäsenvaltioiden taloudellisia etuja. Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvat väärinkäytökset ovat sinänsä taloudellisestikin merkittävä oikeuspoliittinen ongelma ja unionin edessä olevan laajenemisen voidaan arvioida vaikeuttavan tilannetta. Väärinkäyttöksiin tulisi siten tarttua riittävän pontevasti.

Väärinkäyttöksiin voidaan puuttua useilla erilaisilla keinoilla, joista rikosoikeudelliset keinot ovat osa. Yksin rikosoikeudellisilla keinoilla on vain rajoitettuja mahdollisuuksia puuttua rikollisuustasoon. Erityisesti olisi jatkossa panostettava rikoksia ennalta estäviin keinoihin, eli keinoihin joilla vähennetään rikoksentekomahdollisuuksia tai jotka lisäävät kiinnijäämisriskiä.

Yhteisön taloudellisten etujen suojaamiseksi on jo luotu täytäntöön pantavia Euroopan unionin I pilarin ja III pilarin säädöksiä, joiden ratifiointissa ja saattamisessa osaksi käytännössä sovellettavia menettelyitä on ollut tarpeettomia viiveitä sekä jäsenvaltioissa että myös unionin toimielimissä. EU:n laajentumisesta johtuen tulisi myös varmistaa, että jo hyväksytyt säädökset saadaan käyttöön myös hakijamaissa.

Yhteisöpetosten rikosoikeudellisen tutkinnan kannalta tärkeimmät sopimukset ovat Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskeva yleissopimus lisäpöytäkirjoineen, yleissopimus keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä ja tullihallintojen keskinäistä avunantoa ja yhteistyötä koskeva yleissopimus (Napoli II).

Rajat ylittävän oikeusavun helpottaminen etenee nopeaa vauhtia, ja uutta lainsäädäntöä on esimerkiksi Amsterdamin sopimuksen voimaan tulon jälkeen hyväksytty merkittävä määrä. Hyväksytyt instrumentit koskevat yleensä kaikkea rikollisuutta, yhteisöpetokset mukaan luettuna.

Oikeusasioiden yhteistyön kulmakiveksi on otettu vastavuoroinen tunnustaminen. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen etenemisen tietä voidaan päästä ehkä vaivattomammin ja halvemmallalla jopa parempiin tuloksiin kuin mihin aivan uuden järjestelmän käyttöönotto johtaisi.

Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmissä tarkoitettu eurooppalainen oikeusalue tulisi toteuttaa täysmääräisesti ja siihen tulisi integroida yhteisöjen ja jäsenvaltioiden taloudellisten etujen rikosoikeudellisen suojan edellyttämä yhteistyö. Syyttäjien toiminnan osalta erityisesti Eurojust –yksikön käytännön toimintaedellytysten luominen ja parantaminen tulisi olla nyt tavoitteena. Lisäksi voitaisiin kehittää OLAF:in toimintaa ja selkeyttää sen asemaa. Yhteisön petostentorjunta tulisi ottaa selkeästi osaksi Europolin ja Eurojustin toimintaa ja antaa OLAFille tehokkaat mahdollisuudet osallistua tuohon yhteistyöhön. Europolin ja OLAFin välille tulisi luoda nykyistä paremmin toimiva yhteistyö.

Euroopan syyttäjäviranomaisen perustamista ja siihen liittyviä ehdotuksia ei voida pitää vaikuttavuudeltaan toimivana ratkaisuna yhteisöjen taloudellisten etujen suojan ongelmiin.

Petostentorjunnassa kokonaisuudessa on edelleen tarpeen jatkaa yhteisön ja sen jäsenvaltioiden lainsäädännön ja hallintokäytäntöjen kehittämistä niin, että vähennetään kannustimia ryhtyä väärinkäyttöihin ja parannetaan tapahtuneiden väärinkäytösten havaitsemista ja tehostetaan niiden saattamista asianmukaiseen esitutkintaan jäsenvaltioissa.